

kami, in ker se tudi o tej pravdi deržimo svojega starega vodila „audiatur et altera pars“, ali po naše:

Da se resnica prav spozná,
Je čuti treba dva zvoná, —

postavimo odkritoserčno v „Novice“, kar se nam je za brambo „obročnega stoletja“ pisalo ali z besedo povedalo. Evo zagovore!

Neka gospá nam je pisala brez imena pa z ljubljansko poštno marko sledeče slovensko pisemce:

„Hudi vrednik! Vaš zadnji list je nam ženskam prav do kože segel. Ne vem, ali se spodobi ženske krila pretresati. Pa ker se s takimi zabavljicami po svojih mislih poganjate za dober cilj in konec, Vam ne morem tega ravno očitati. Al čudno se mi zdí, da Vi, ki se poganjate vse-skozi tako iskreno za prid kmetijstva, ste to tabart v nemar pustili in jo ravno v napčno pot zavozili! „Novice“ bi iz kmetijskega obzira ne smele biti zoper „obroče“, ampak zagovarjati bi jih še mogle in za-nje se potego-vati. Al ste pozabili, da ste enkrat grajali nam, da toliko štirke potratimo za svoje kikle, in da ste nam celó na drobno našteali, koliko krompirja, ki nam ga je Bog le za živež ustvaril, gré po ženskih kikljah v škodo? Krompir je nek zdaj že po poldrugim goldinar mernik, — ali niso tedaj krinoline ali „obroči“ kakor jih Vi imenujete, človeštvu velika dobrota, ker nam sedaj več štirke treba ni za-nje, tedaj se veliko dražega krompirja prihrani ljudem! Vidite tedaj, da „Novice“, ako ne prezrejo kmetijskega namena, morajo še le zagovarjati „obroče“. Pa še več — „Novice“ tudi rade grajajo nepotrebno potrato v obleki. Če pomislite, da je ženska, če je hotla dosti široka biti, mogla popred flanelovko, čez to pa še tri kikle imeti, bote vendar spoznali, da se z edino krinolino veliko manj dnarja v štacuno znosi. Po tem takem je tedaj dobra gospo-dinja, ktera namesto deset kikelj le eno krinolino ima. Če ste, dragi vrednik, mož, ki dá pravico, komur pravica gré, bote tudi te moje besede djali v „Novice“. Z Bogom.

Krinolinka.

Da smo mož, ki dá pravico, komur pravica gré, vidite, ljubeznjiva Krinolinka! iz tega, da je pisemce Vaše natisnjeno od konca do kraja, kakor ste nam ga poslali. Skor da ste nas iz kmetijskega obzira v kozji rog vgnali; al reči moramo, da oni sostavek „iz Krobe“ niste, draga moja, prav razumela, — ne, da bi branil Vam Evinim hčerkam spodobno širokim biti, je očitil „obroče“, ampak grajal je le, kar je od sile. Če se nam ženska v obročih naproti privali kakor lajta, — če meri okoli krila 7 — 8 vatlov, je vendar to presilno, ker svet nam bi bil kmali premajhen, ako bi vse ženstvo se tako raztegnilo! —

Neka druga gospá nam je rekla, da ne ženstvu naj se očituje ta obročarska šega, ampak le možkim, to je, očetom, ki imajo take hčere, in pa možem, ki imajo take žene. Nje zadene sramota, ako kraljuje taka moda, ker oni bi jo mogli z ostro prepovedjo berž odpraviti.

Tako nam gospá pšice, ki smo jih nad ženske spustili, pošilja možkim nazaj. Al — če bomo v tej pomoči zdravila iskali zoper krinolino kugo, težko da ga bomo našli. Ženstvo se je v modah svojih tako izvilo, ali kakor se sicer pravi, tako emancipiralo iz gospodstva možkega, da v tem pač možki nimajo nič govoriti. Ženske so v tem popolnoma samovladarice, če mož tudi misli, da je on. In če bi mož tudi hotel braniti to in uno, saj pridejo berž vse tiste ženske umetnosti na dan, s kterimi zmagajo vse overe, in ki so: ali kisli obraz („kaj ti je mar za to?“) — ali dobre besede in prilizovanje („kaj ne, ljubček, da nisi hud?“) ali jok in stok („ne najmanjega veselja mi ne privošiš!“) — ali pa kujanje brez konca in kraja in ropotanje po hiši od zora do mraka. In kaj ne storí mož le zavoljo ljubega mirú v hiši! —

Zdaj pa še nekaj od krinolin za naš slovník. Neki gospod nam je rekel, ko je pervikrat vidil krinoline pri šta-

cunah viseti, se je berž spomnil enakosti, ki jo imajo s ravšeljni, v kterih ribči ribe imajo. Ravšelj, nam je rekel, je pravo ime za krinolino. Ergo ad notam gospodje slovníkarji! —

Ravno ko smo hotli te verstice poslati v natis, nam prinese pismonos pismo iz K., v kterem gosp. pisatelj J. L. zagovarja čedno nošo Kropenčank, ter pravi, da ni res, da bi v Kropi se zvirale ženske tako, razun ene.

Na to memogredé odgovorimo: Pismo zastran krinolin je res iz Krobe; al zatega voljo ne zadeva le Kropenčank. Ako bi se to tako zatolmačilo, bi človek, ki kaj graja, se mogel vselej preseliti na Grintovec, da bi mu ne očitali osebnosti. Krinoline tù, krinoline tam; povsod, kjer so prenapete, naj jih kerči oster nož očitne zabavljice — pa brez zamere! Saj pomagalo tako — ne bo dosti!

Dopisi.

Iz Maribora 14. sept. Nikoli ni bilo veselejše, nikdar imenitnejše novine za nas, kor ta, ki vam jo danes naznanjam. Kar se je celih 50 let snovalo in delalo, je dovršeno; doživeli smo, česar se je dosti rojakov čakati želelo, pa bela žena jim je prerezala pozemeljski žitek; vidimo, kar jih je mnogo viditi hrepenelo, pa — ni jih; pod hladno grudo počivajo. Dobro še se spominjam gosp. K. A., verlega in marljivega pisavca, ki je nekekrati zdihoval: „Gospod, daj mi doživeti slovenskega vladika, potle pa se rad preselim odtod“, — al Božja modrost je inači naravnala. — Nismo več pasterki; dobili smo tudi mi podravski in pomurski Slovenci domačega vladika, združili se s sorodnimi bratci labodskimi; tudi od 1. kimovca nismo več Sekovščani temoč „Labodščani“; naš duhovni glavar, labodski vladika, prečastiti in prezvišeni gosp. Slomšekov Anton Martin; njegova pastirska palica bo vračala slovensko čredico; on bode nas vodil, da omikamo narod v veri, vedah in umah. Tedaj Bog pomози! — 1. kimovca 1859 je svetli domači vladika labodski prevzel uredno deset dekanij slovenskih, s kterimi so prek šest stoletij vladali tuji pastirji, namreč: marberžko, mariborsko, jarensko, sv. lenartsko, sv. jurjevsko (pred lutomersko), ptujsko, veliko nedeljsko, zavračko, fravheimsko (pred slivniško) in hočko, ter pridružil 14 dekanijam, ki so že prvlje labodske bile. Taisti den je bil novi red za Božjo službo določen, po kterem bode odsihmal v Alojzijevi cerkvi (dijački) po rani meši slovenska propoved vsako nedeljo in svetek in krščanski nauk slovenski po nedeljah, kar bodo viši semi-niški gospodje opravljali. Bogme, tega je bilo treba kor ribi bistre vode! V Magdalenski naši cerkvi bode tudi pozna slovenska propoved odsihdob. Vsako nedeljo in praznik nemška propoved ob ednajstih v slovenski cerkvi kor nekda za Ligurjanov. — V saboto 3. kimovca se je obhajala ob treh svetečna večernica; od šestih do sedmih se je zvonilo po vseh cerkvah celega novega dela, da bi se ljudstvo opominjalo tolike sreče ter goreče molilo, da Bog novo delo blagoslovi; ob devetih zvečer je sijala bakljada po ulicah in prepéval se vladiki pozdrav. V nedeljo 4. kimovca je že okoli štirih mestna godba z zvonika stolne crkve ugodne glasove pošiljala po mestu in okolici, zmes je véliki zvon brnel in možnarji pokali ljudstvo budé in vabé na preserčno slovesnost. Ob sedmih so že prihajali ljudje v redu od sv. Petra, Kamce, sv. Magdalene in slovenske župe prepevaje milostivemu očetu slavo in hvalo; množica je vrela od ranega jutra, da se skoro ni moči bilo po ulicah ogibati. Ob osmih je prezvišenik stopivši v Alojzijevo cerkev bil sprejet od duhovništva, potem posvetivši novi oltarski kip sv. Alojzija je ostal pri tihi sv. meši, na to pa se začel gibati dolgi obhod, kder je razne množice in drugih dostojnosti bilo 109 duhovnikov, mimo vladike še trije imenitniki z visokimi kapami, gledavcov pa toliko iz raznih krajev Štirskega, da se je vse ušibavalo, in gotovo

še Maribor nikdar ni imel toliko ljudi po ulicah in trgovih, kor ta dva dneva. Tudi iz Gradca so nam pomagali nekteri višji slovenski gospodje, p. dr. Robič, dr. Muršec itd. svetčnost povekšati. Ulične okna so bile, kodar smo hodili, s cveticami, kipovi ter pogrinali zadosti čedno ozaljšane razve nekterih. — Do vrat stolne crkve prišedši je vladika crkveni ključ sprejel in potem veličanstno stopal k oltarju, kder bode odšle bogoslovce posvečeval in je pošiljal po lokah in hribih domačih, da širijo nauk Rešnikov in ljudstvo učijo v vsem kar jim je koristno in potrebno; ondi je zapel Bogu hvalo, da je težko delo srečno dognano. Po zahvalnici je čast. gospod župnik sloveče župe v Mariboru pozdravil latinski govore višjega pastirja v imenu duhovništva in vseh novih vladisčanov, vladika pa prvokrat z novega vladškega prestola duhovništvu razkrivši tudi želje, namene in naročila, ki je naj spolnjujo. Potem je sam prvokrat stopivši na govorišče svojo novo sosesko nagovoril prav iskreno in goreče. Po propovedi je tudi veliko mešo prepeval. Potle so ga duhovniki v poslopje sprevodili, se mu priklonili pokorščino mu obečavši in pri tej priliki sta zastopnika naša mu podarila v imenu podravske in pomurske Slovencev pozdrav, ki je zdolej natisnjen. Tako je bila dokončana preimenitna svetčnost, po kateri smo dolgo in dolgo let hlepeli. Vse duhovnike so pogostili nekaj v vladikovem poslopji, nekaj v semenišči, kjer se je itak samo po nemškem napijalo, čeravno so sami domači gospodje bili; skoro bi nas tega slobodno sram bilo! Sekolovski.

SLOVENC

podravske in pomurske

pozdravljajo

novega višjega pastirja

prečastitega

Slomšekovega Antona Martina

4. kimovca 1859.

Temo dnevoj je bila zavita zemlja slovenska
V črni obleč noči neverske, časov poganskih;
Ljudstvo ni poznalo resnice svetih dolžnosti,
Kor zverjad je besnelo po lepih lokah domačih,
Še nikaka vladarska oblast ni znala ravnati,
Da slavili Bogá bi rojaki, srečno živeli.
Dokler ni Gospod jim poslal učnikov s Primorja,
Kder je Oglej slovel, krščanskih zibel očakov.
Toti sveti možje so kazali narodu svetlost,
Ktera premore privedi zemljake v srečno domovje.
Teh glasovi nebeški doneli so v naših krajevih,
In blagó prinašali sadje božjih čednosti.
V Ptuj starinskem bili so vredni viši pastirje
Božji nauk širé u tretjem in štrtem stoletji
Na Podravji, Pomurji za nevernih Rimljanov;
Spletali so mučénke si vence po tridih težavnih.
Žezlo rimljansko jim je zatrló setev preblago.
Pa v poznejših se dneh so naključile hujše dogodbe:
Privihrali so grdi divjaki iz vzhodnih pokrajin
Strašno požgavši in pomorivši blago in ljudstvo.
Atila bil je na čelu take grozne derhali,
Ki spremenila lepó je selišče v divje pustinje,
In z nedolžno krvjo polila rodne poljane,
Naglo podrla drevó krščansko krasno cvetoče,
Ter ljudi pogreznola pridne v prepad nesrečno,
Kder težkó zdihavala dolgo je revna družina,
Ker znebila se vere, rojakov in blaga je vsega.
Solnce rumeno je néko spomlad ogrevalo zemljo,
Kar prisveti s krajev večernih lučica verska,
Ki nekoliko našim prededom sleparstva prežene.
Niso umeli poslani tuji duhovni govora,
Ki ga je narod imel, da daval bi Stvarniku slavo.
Kako bi bila prijela se klica njihove setve?
Kako ne bi po malem slabela v persih slovenskih?
Vendar, o blagi spomin! prisvetile jasno od vzhoda
Zvezdi leščeči ste, tekla ko let je deveta stotina.
Brata čestita sta bila sveti Ciril in Metodij!
Ta sta zasejala vero srečivno v narod sorodni.
Dobro misli umé ter sladke glasove slovenske,

Polna darú nebeške modrosti, polna resnice;
Src je gorečih narod poslušal uke medene,
Misli, delo, govor po njih marljivo ravnaje.
Vnuki predavni še zdaj iskreno hvalijo Boga,
Ki poslal toliko dobroto je nekda prededom.
Naj si ravno so hudi sovražniki pačili rastek,
Mlado krepko je brstje razvil, — Gospod ga je branil.
Dosti po letih odsle je dobila drugo podobo
Naša krajina po svetnih in crkvenih vladarjih.
Mile ovčice naše so pasli tuji pastirji.
Niso umeli glasú slovenskega šest stoletij,
Ovce pa jih ne, — kajti beseda bila je tuja.
Milo, pobožno, gorkó so Slovenci prosili, molili
Leta in leta, da bi nebeški Vladar nam pomagal
In bi vendar poslal pastirja domačega ljudstvu,
Ki bi privajal duše krščanske v rajske veselje,
Ki bi umevnih glasov ugajal narod slovenski;
Krepko naj napreduje v veri in vedah in umah,
Naj med ljudmi cvetó telesne, dušne blagosti.
Glej! nebeški Vladar je razgrnul roko darivno,
Nam poslal pastirja, ki mila mati slovenska
Ga je gojila skrbno, da vzraste na zemljici naši.
Sladkih domačih besed pozná premile glasove,
Kraje pozná in ljudi in navade njihove dobro.
Delo težavno sadú prinašalo bode obilo,
Vrlim Slovencom kazalo pot v nebeške višine,
In dajalo moči krepivne občnoj omiki.
Čest Bogú Očetu, Sinu ter svetemu Duhu
Hvalo neskončno zdaj davaj verno ljudstvo podravsko;
Nikdar ne zabi, srce, pohlevno čestiti, moliti
Večne modrosti, ki vse in povsod najboljše naravna.
Hvala in slava in čest tedaj milostivim nebesam!
Ti pa premili pastir stopivši prvič med svoje,
Sprejmi darove, daruje jih Tebi srčna ljubezen,
Sprejmi darove, ki pravi se jim: zvestoba, pokornost;
V venec darilni zapletamo je današnjega goda;
Le nikolj ne poveni, venec črste ostani!
To trdnó ti obeča prihodna Tvoja detéica. —
Božji poslanec! vodnik nam bodi po stezah težavnih,
Da se sovražnih ognemo sil, steptamo napade. —
Večni nebeški Gospod! goreče te prosimo danes:
Rosi z darivnih nebes blagoslov obilo pastirju,
Ki prevzel je sedaj pastirstvo novega dela,
Da čestil, slavil, molil bo tebe brezkončno,
Sebe in nas tukaj ter onkraj groba posrečil. R. B.

Iz Ljubljane. Od preteklega ljubljanskega sejma imamo le to povedati, da se sicer že od nekda „čespljev sejm“ imenuje, da pa letos skor nič čespljev ni bilo viditi; lepih je bilo 6, k večemu 8 za star krajcar; — nasproti pa je na živinskem sejmu sila veliko govedine bilo, in posebno lepih volov, kupca pa nikoli tako malo; celó mladih ogerških krav so pripeljali, ki jih je neki mesar pokupil, ker so lepo mesnate bile; — dokaj iz Srbije po Horvatih prignanih prešičev je ceno svinine za par krajcarjev znižalo; telečje meso pa je vseskoz tako drago (po 16 in še celó po 18 star. krajc. funt), da bo telečja pečenka kmali bela vrana na mizi; — štacunarji so po navadi tožili čez slabi sejm, pa je tudi skor celi čas tako deževalo, da je zdaj vode že dosti preveč za vse. — Še zmiraj vozijo obilo bolnih in ranjenih vojakov iz Laškega.

Iz Ljubljane. Naj povejo tudi „Novice“ svojim bravcom serčnost mladega fanta, ki je življenje rešil utojencu. Bilo je to tako-le: 4. dan avgusta zjutraj ob osmih se je 10 let stari Karl Puher, učenec v 2. razredu normalnih šol, kopal v Ljubljani blizo mesarskega mosta in bi bil ondi utonil, če bi ga ne bil otel pogumni Jožef Hamperl, 13 let stari sin mašinarja tukajšne sladkornice. Slavno c. k. deželno poglavarstvo je serčnemu fantiču Hamperlnovemu za to rešitev, ker je svoje lastno življenje vagal, postavno darilo (otetnino ali taglio) podelilo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Presvitli Cesar in Cesarica sta se 17. dan t. m. iz Laksenburga v Schönbrunn preselila, odtod pa se bota kmali vernila v mesto.

— Ukaz ministerstva bogočastja in nauka od 2. t. m. določuje namestništvo in gospodarstvo cerkvenih